

באר אברהם

להפצת אור תורתו ותולדותיו
מבאר של הצדיק המופלא פועל הישועות
הרה"ק ר' אברהם מקנענהניטש
בהרה"ק ר' יהודה צבי (השני) מסטרעטין (מנו"כ בעיר בודאפעשט)

על פי הבאר

ביום ג' טבת בשנת תרכ"ה נסתלק הרה"ק רבי אברהם'טשע וחתנו הרה"ק רבי אורי נתעטר בהנהגת העדה הקדושה.

בתחילה ישב על כסא חותנו הק' בעיר סטרעטין, אך לאחר תקופה שב דודו הרה"ק רבי אליעזר מאזיפאלע זי"ע אחי חותנו וקבע את מגוריו בעיר אבותיו סטרעטין, ומטבע הדברים נתעוררו לפעמים דין ודברים בין חסידי שני החצרות. אז עמד רבי אורי'לע ואמר: אמרו חכמינו ז"ל (סוטה מט. א) "שני תלמידי חכמים הדירים בעיר אחת ואין נוחין זה לזה אחד מת ואחד גולה". אטול איפה לעצמי את הגלות פן ח"ו יקרה המקרה השני, וממחשבה למעשה קם ועזב את העיר.

מתחילה התיישב בעיירה פידקאמין הנמצאת במחוז לבוב הסמוך למחוז סטאניסלאב (בו שוכנת העיר סטרעטין), בה היתה קהילה של חסידו סטרעטין, ולאחר תקופה קבע את מקום מושבו בעיר ראהטין, עיירה גדולה השוכנת על יד סטרעטין, שהיתה אחד ממרכזי חסידו סטרעטין באותם הימים.

בעיר ראהטין היתה כבר קהילה יהודית מאות בשנים קודם לכן. עוד לפני שנת ת"ק כיהן כרב העיר הגאון המפורסם רבי אד"ם (דוד משה אברהם) אשכנזי בעל מרכבת המשנה על המכילתא ותולדות אדם על הספרי, ויש הסוברים שהוא רבי אדם בעל שם שהבעש"ט הק' למד מתוך כתביו, ושם נטמן.

בסביבות שנת תק"ע הנהיג את העיר המרא דאתרא הגאון רבי משה יהושע העשיל אורנשטיין בעמח"ס ים התלמוד ואחי בעל הישועות יעקב עד לפטירתו תשנת תקפ"ד ושם מנוחתו כבוד.

כך הוקם חצר הקודש בעיר ראהטין, כשבד בבד בעיר סטרעטין מינה רבי אורי'לע את בנו רבי יהודה הערש (השני) לכהן כרב אב"ד בסטרעטין ורבי יהודה הערש קבע את מקום תפילתו במקום שהתפללו אבותיו, ביהמ"ד הגדול של זקינו רבי אברהם'טשע ואבי זקינו מהרי"ץ, וכפי שנהוג לקראו בחצר סטרעטין ה"דאווען שטוב".

רק לא ירבה לו סוסים וגו' וה' אמר לכם לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד (י', טו)

יש לדייק יתור הלשון שהיה לו לומר לא תוסיפון לשוב בדרך הזה, ומה היא כוונת אומרו תיבת עוד.

ויבאר על פי מה שאמרו (בבא בתרא כא, א) "קנאת סופרים תרבה חכמה", והמכוון הוא שהגם שבדברים הגשמיים אין לו לאדם להביט על מי שגדול הימנו במעלה ויש בידו יותר נכסים וממון, אלא יש לו להביט על האיש הקטן הימנו ברכוש, ומתוך כך להסתפק במיעוט ולהיות שמח בחלקו, במעלות הקדושה אינו כן אלא מוטל על האדם להתבונן במעלות שעלה בהן חבירו ובמדריגות רוחניות שזכה להן ויקנא בהם, ומתוך זה ירבה אף הוא חכמה לעלות ולהתעלות בהם.

ומטו בה משמיה של הבעל שם טוב הק' זי"ע לפרש בזה את מאמר הכתוב (דברים ד, ט) "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת", שבענייני שמים יביט האדם במי שנמצא ממעל לו, ויקנא בחבירו שזכה למעלות נעלות ממנו וישתוקק גם הוא לבוא למדריגתו, ועל הארץ בדברים שהם מעסקי ארציות וגשמייות, יביט רק על האיש שנמצא מתחת ממנו ויש לו פחות מאיתו, וישמח בחלקו ולא יבקש להשיג יותר מזה *.

ועל פי זה יבאר מה שאמר הכתוב רק לא ירבה לו סוסים וגו' לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד, כי הזהיר הכתוב את המלך שברך הזה של ענייני גשמיית לא יוסיף לחשוב ולחפוף להרבות לו קנייני החומר כגון סוסים או כסף וזהב ולבקש עוד מדברים אלו אלא יסתפק במה שיש לו, כי ישים כל מגמתו והפצו להתעלות אך ורק במדריגות דקדושה, ולא בדברים גשמיים.

(נד אברהם ודגל מחנה יהודה שופטים)

* ראה בספר בן פורת יוסף פל' וירא בד"ה עוד י"ל בביאור המשך הפסוקים וירא אליו ה' בתה"ד, אבל מצד ה"ה"ט והקדושה ויש עניו וגו', דל' האלשיך בשמים ממעל ועל הארץ מתחת (דברים ד, ט) בענין הרוחני שהיא בשמים, יסתכל ויראה במי שהוא למעלה ממדריגתו וכו', מתי יגיע מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב (תדב"ר פכ"ה), ובגשמי שהוא על הארץ יראה מתחת למדריגתו, ויספיק עצמו במה שיש לו וכו', וע"ש וז"ש ויש עניו וירא, נשא להסתכל למעלה ממדריגתו ולומר מתי יגיע מעשי לאלו שלשה אנשים הנצבים עליו למעלה למעלה ממדריגתו, שהם אבות העולם אברהם יצחק ויעקב, ושפיר אמר ויש עניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו דייקא.

עוד שם בד"ה עוד י"ל, וירא אליו ה' בתה"ד, גם אל תביט אחריו, כמ"ש הרמ"ו בשמים ממעל ועל הארץ מתחת (דברים ד, ט), כי בגשמי יביט לאחוריו, וברוחני יסתכל במדריגת מי שהוא למעלה ממנו, וז"ש אל תביט ברוחני אחריו לומר די במדריגת, כי יש כמה אנשים שהם למטה ממני, אין אי להביט אחריו, רק ההרה המלט להסתכל במי שהוא למעלה ממך, וק"ל.

מבאר הישועות

מספר נכד רבינו הרה"צ ר' יואל הלבשרטאם שליט"א מעיר נ"י:

בימים אלו אני שוהה כמו רבים מאחינו בית ישראל בעיירות הקאנטרי בארה"ב.

בערש"ק האחרון פר' ראה נכנס עמי בדברים הרב ה. ש. הי"ו מוויליאמסבורג יצ"ו השוהה גם הוא שם. כששמע שאני נכד הרה"ק מקנעהניטש זי"ע התרגש ואמר, הסכת ושמע למעשה פלא שהתרחש זה עתה בכוחו הגדול של זקינך - רבינו הק'.

אחד מבניי נסע למדינת אונגאריין לפקד את קברו של הרה"ק הישמח משה זי"ע באיהעל להגל יומא דהילולא. למחרת היארצייט היה צריך לשוב לביתו מהעיר בודאפעשט ונסע ללון שם.

אני נתקלתי באותו הזמן במדעות כאן בניו יארק אדות הסגולה הגדולה להשתטח על ציון רבינו הק' (שיומא דהילולא שלו חל ג"כ באותו יום - כ"ח תמוז) המסוגל לכל הישועות וביותר בענייני זיווגים. התקשרתי לבני והצעתי לו כדברים האלה.

הרי יש לך ידד טוב שהתגרש ל"ע ומאז כבר כמה וכמה שנים שהוא ממתין לזיווגו הבושש מלבוא. עכשיו שאתה בכל מקרה שוהה בבודאפעשט ובפרט יום אחר היארצייט שכידוע תוך ג' ימים עדיין נחשב כיום ההילולא, לך איפה לציון רבינו ותעתיר בעד ידך זה שימצא בקרוב ממש את זיווגו.

המשך האיש לספר, בני שמע לדבריי והסכים לכך, ופנה לציון רבינו והעתיר מעומק הלב במיוחד עבור חבירו הנ"ל.

וסיים האיש בהתרגשות: אתמול ביום ה', בערך ג' שבועות אחר התפילה האמורה, מצא את זיווגו ההגון לאחר שנים רבות ברוב סייעתא דשמיא.

רבינו נטמן בביה"ח הארטאדאקסי בבודא.
לתועלת הנוסעים כתובת הציון היא:
Csörsz u. 55, 1124 Budapest
בשביל המרכז בצד ימין קברו של הגאון רבי
קאפיל רייך אב"ד בודאפעשט, בהמשך
בשורה יותר פנימית מצד ימין קבר רבינו.

חוצאות הגליון נתנדבו לזכות
הבה"ח משה בונם בן לאה נ"ו
לזיווג הגון בקרוב

באר המעשיות

"אליו תשמעון" (י"ח, טו)

פעם אחת נסע הרב הקדוש החידושי הרי"ם מגור זי"ע מעיר הבירא ווארשא לביתו בעיר גור בלוויית משמשו הנאמן ר' בונם.

בסוף דרכם, כשהגיעה המרכבה כשתי פרסאות סמוך לגור, הבחין ר' בונם משמש כי איזה איש רץ אחר המרכבה בכל כוחו ומתאמץ ביותר להשיגם. הביט בו ר' בונם באשר המחזה היה תמוה ומשונה כי האיש לא היה מחסידי הרי"ם ואף לא מעדת החסידים בכלל. נראה היה האיש מלובש במלבושים קצרים ומגוהצים כ'דייטשל' (בן אשכנז), ולא הבין ר' בונם מה ירצה האיש מהרבי.

אך בראותו את האיש יגע כל כך במרוצתו, ופלגי זיעה נוטפים מפניו, נתמלא רחמים עליו ורמז לבעל העגלה להעמיד המרכבה למען יוכל האיש להשיגם ואז יראה מה חפצו. באותו רגע ממש אמר לו הרבי, בונם, מדוע זה נוסעת המרכבה כל כך בעצלתיים? מן הצורך לזרז את בעל העגלה שידפוק את הסוסים שיזדרזו. הוכרח המשמש לקיים את דברי הרבי וביקש את העגלון להזדרז וכן עשה והגבירו מהירות מרוצתם עד שנעלם האיש מעיניו.

כעבור רבע שעה ראה לפתע והנה האיש שוב מאחוריהם ורץ בשארית כוחותיו ממש. נתמלא ר' בונם פליאה איך עלה ביד האיש להשיגם והביט בפניו וירא והנה האיש עייף ויגע עד למאוד. נכמרו רחמיו והראה בידו לבעל העגלה לעצור. לא עברו כמה רגעים ושוב אמר לו הרבי, למה אינך מזרז את הסוסים כאשר צויתך ולמה זה נשארנו לעמוד, אני אוהב לנסוע במהירות!

לא יכל ר' בונם להתאפק ויאמר להרי"ם, רבי, אודה על האמת שאני עשיתי ההיפך וביקשתי מאת העגלון להעמיד העגלה, כי זה כמה פעמים שאני רואה איש אחד רץ בכל כוחו אחר עגלתינו ואינו מצליח להשיגנו. בודאי יש לאיש דבר נחוץ ביותר לומר להרבי ולכך הוא מתאמץ כל כך. על כן ריחמתי עליו והמתנתי שיבוא אלינו.

גער בו הרבי ואמר, מה לך להביט על דברים כאלו, אני רוצה לנסוע במהירות. ושוב הוכרח ר' בונם לזרז בעל העגלה ולהימלט מן האיש הרץ. אחר זמן מה ראה שהאיש רץ כל כך במהירות עד שנפל לארץ והוכו כל אבריו, ובקושי רב קם ונעמד ושוב המשך לרוץ אחריהם מאין אונים.

לא יכל לראות ר' בונם לראות בסבלו ובצערו של האיש והרהיב עוז ואמר להרי"ם, רבי, האיש הרץ כבר נפל לארץ מרוב חולשה ועדיין מתאמץ להשיגנו. ענה אותו הרי"ם: טיפש! מי זה שואל ממך עצה איך לנהוג, כלום בעל רחמנות אתה יותר ממני?! תמחול לי ותצווה על העגלון לנסוע במהירות האפשרית ביותר! עשה כן המשמש והבין שיש דברים בגו אך פליאתו גברה עד למאוד ביודעו את הרי"ם שהוא כזקן מלא רחמים על כל אדם.

כשהגיעו לגור אל בית הרבי והרי"ם ישב לנוח על מקומו, אמר למשמשו: בודאי תמה הנך על מידת האכזריות שראית ממני בדרך. ובכן דע לך זה האיש הרץ הלך לעולמו זה זמן כבר. ויש אדם אשר לא שמע לקול הצדיק שהוכיחו והוא צריך להיענש על כך. ולפעמים נותנים רשות לאדם כזה לרוץ אחר צדיק הדור, ואם רץ אחריו ואינו משיגו הוא מקבל על ידי זה תיקון למעשהו.

(סיפורי חסידים)